

**Interreg
Europe**

**Co-funded by
the European Union**

GreenGov

GREENGOV: TÉMATICKÝ PŘEHLED TAXONOMIE EU

EVROPSKÁ TAXONOMIE: OBEČNÝ RÁMEC

Interreg
Europe

Co-funded by
the European Union

GreenGov

Taxonomie EU představuje jeden ze základních pilířů regulačního **rámce pro udržitelné financování**. Funguje jako **nástroj transparentnosti**, jehož cílem je **směřovat investice** do ekonomických činností **podporujících přechod** ke klimaticky neutrální ekonomice v souladu s Evropskou zelenou dohodou.

Taxonomie poskytuje jednotný klasifikační systém, který **stanovuje kritéria pro posuzování ekonomických činností** v souladu s cílem dosažení **klimatické neutrality** a nulových čistých emisí skleníkových plynů **do roku 2050**, stejně jako s dalšími environmentálními cíli Evropské unie. Díky tomu vytváří **společný rámec** pro finanční i nefinanční subjekty a pomáhá jednoznačně vymezit, které činnosti lze považovat za **environmentálně udržitelné**.

Aby mohla být ekonomická činnost označena za udržitelnou podle taxonomie EU, musí:

- **významně přispívat** k naplnění alespoň jednoho z environmentálních cílů,
- **nezpůsobovat významnou újmu** žádnému z ostatních environmentálních cílů (princip DNSH – Do No Significant Harm),
- dodržovat **minimální sociální záruky**,
- splňovat **technická kritéria** pro posuzování stanovená Evropskou komisí.

PROJEKT GREENGOV

GreenGov je projekt v rámci programu Interreg Europe, který podporuje udržitelnost prostřednictvím zavádění taxonomie EU a zlepšování systémů financování udržitelného rozvoje v evropských regionech.

Cílem projektu GreenGov je pomoci místním samosprávám v členských státech EU i v kandidátských zemích lépe porozumět taxonomii EU a využít její implementaci jako příležitost ke zkvalitnění řízení veřejných financí.

V první fázi projektu se partneři GreenGov zaměřují na vytvoření harmonizovaného přístupu k zavádění taxonomie EU v rámci nástrojů regionální politiky.

Cílem tohoto dokumentu je představit klíčové pojmy související s taxonomií, sjednotit hlavní výzvy a oblasti, ve kterých je nutné provést zlepšení na úrovni místních samospráv, a zároveň jim nabídnout konkrétní příklady osvědčených postupů.

EVROPSKÁ TAXONOMIE: ODVĚTVÍ DOPRAVY

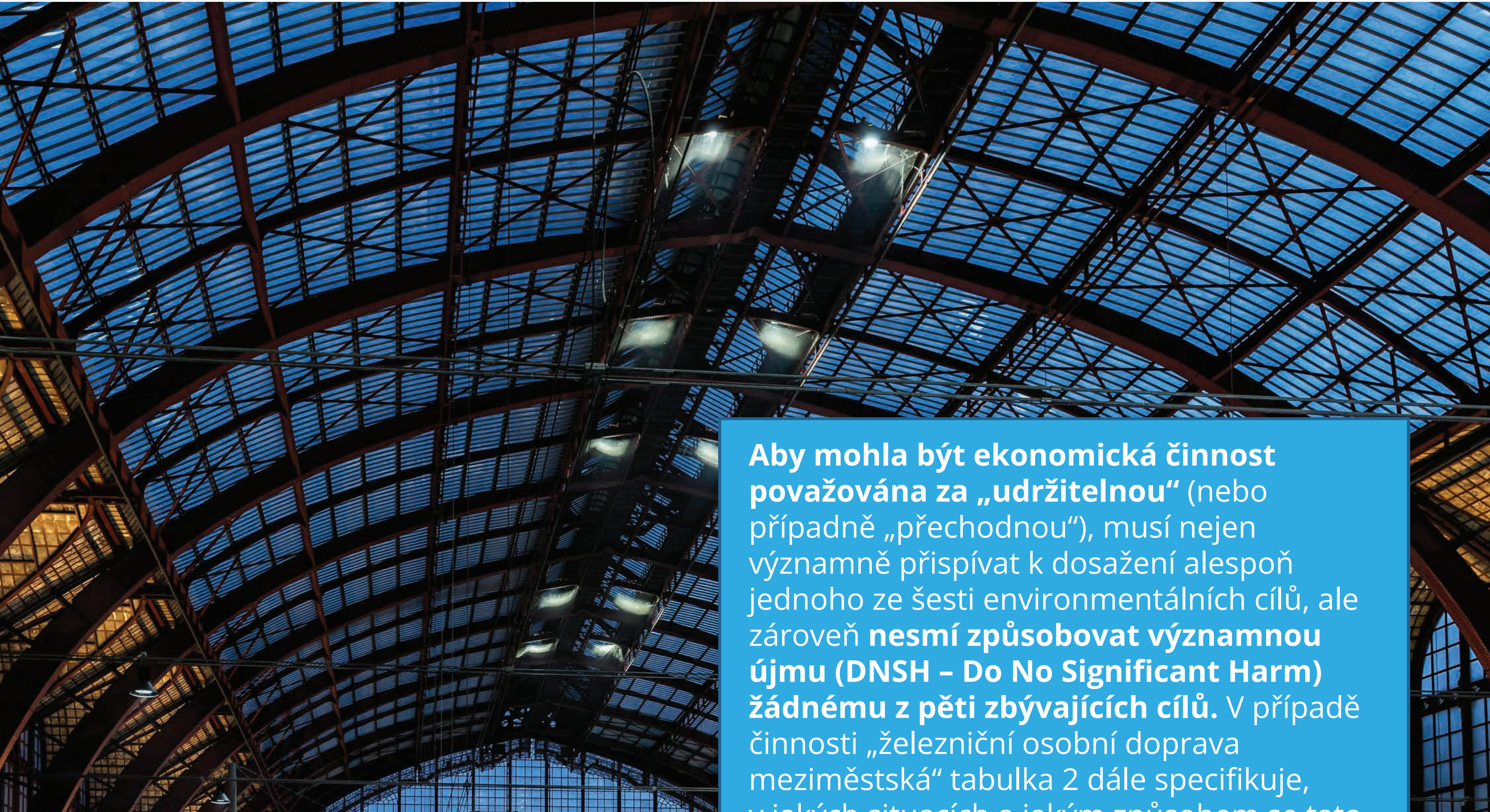
Transformace dopravního sektoru je nezbytná pro dosažení klimatické neutrality do roku 2050, a to i vzhledem k tomu, že doprava v současnosti tvoří přibližně **29 % emisí skleníkových plynů v EU**. Taxonomie EU v tomto kontextu poskytuje jasný regulační rámec, který stanovuje technická hodnotící kritéria a umožňuje **klasifikovat dopravní činnosti jako udržitelné či neudržitelné**. Posuzování probíhá ve dvou krocích: **činnosti musí jednak významně přispívat k cíli zmírňování změny klimatu** (tabulka 1) a zároveň **nesmí významně poškozovat** ostatní environmentální cíle (tabulka 2).

Jak je uvedeno v tabulce 1, klíčovým kritériem pro posouzení udržitelnosti dopravních činností je dosažení **nulových přímých emisí CO₂**. **V případech, kdy je splnění tohoto cíle obtížné** – například v odvětvích, kde zatím neexistují bezuhlíkové alternativy – mohou být za přísně stanovených podmínek **některé činnosti** využívající fosilní paliva **považovány za tzv. „přechodné“**. Ačkoli samy o sobě nejsou udržitelné, představují **nejlepší dostupnou výkonnost** a umožňují významné snížení emisí ve srovnání s běžnými postupy. **Postupné zpřísňování kritérií pro tyto „přechodné“ činnosti** až do roku 2050 zároveň ukazuje, že taxonomie EU je nastavena realisticky a jejím cílem je aktivně podporovat přechod ke klimaticky neutrální ekonomice.

Tabulka 1
Neúplný seznam činností a kritérií pro screening obsažených
v odvětví dopravy (příloha I, nařízení o taxonomii, delegovaný
akt v oblasti klimatu)

	Kód	Aktivita	Významný příspěvek ke zmírňování změny klimatu
Pozemní	6.6	Nákladní silniční doprava	Nulové emise CO₂ <i>Přechodná činnost:</i> „Nízké emise“ pro vozidla nad 7,5 tuny, která neslouží k přepravě fosilních paliv.
Vodní	6.7	Vnitrozemské vodní osobní doprava	Nulové přímé emise CO₂ <i>Přechodná činnost:</i> V případech, kdy není možné dosáhnout nulových emisí, postupné snižování maximální roční intenzity skleníkových plynů (z 76,4 g CO ₂ e/MJ v roce 2026 na 0 v roce 2050).
Letecká	6.19	Letecká doprava (osobní a nákladní)	Nulové přímé emise CO₂ <i>Přechodná činnost:</i> Od roku 2030 budou letadla provozována s minimálním podílem udržitelných leteckých paliv (SAF), který v roce 2030 činí 15 % a každoročně se zvyšuje o 2 procentní body.

EVROPSKÁ TAXONOMIE: ODVĚTVÍ DOPRAVY

Aby mohla být ekonomická činnost považována za „udržitelnou“ (nebo případně „přechodnou“), musí nejen významně přispívat k dosažení alespoň jednoho ze šesti environmentálních cílů, ale zároveň **nesmí způsobovat významnou újmu (DNSH – Do No Significant Harm) žádnému z pěti zbývajících cílů**. V případě činnosti „železniční osobní doprava meziměstská“ tabulka 2 dále specifikuje, v jakých situacích a jakým způsobem se tato kritéria uplatňují.

Tabulka 2 – Kritéria pro posuzování v rámci DNSH pro aktivitu 6.1 „Osobní železniční doprava“

Cíl taxonomie	Kritéria DNSH
2 – Přizpůsobování se změně klimatu	Provedení posouzení rizik a zranitelnosti vůči změně klimatu : - identifikace klimatických rizik*, které mohou ovlivnit fungování činnosti během její životnosti - v případě výskytu rizika provést posouzení zranitelnosti - realizace adaptačních řešení * Mezi klimatická rizika patří zejména změny teplotních, větrných a srážkových poměrů, eroze, vzestup hladiny moře, vlny veder, bouře, povodně apod.
3 – Vodní a mořské zdroje	Neuplatňuje se.
4 – Oběhové hospodářství	Byla zavedena opatření pro nakládání s odpady v souladu s hierarchií způsobů nakládání s odpady.
5 – Prevence znečištění	Motory splňují emisní limity stanovené v nařízení (EU) 2016/1628.
6 – Biologická rozmanitost	Neuplatňuje se.

TAXONOMIE EU: ZAVÁDĚNÍ DO VEŘEJNÝCH POLITIK

Interreg
Europe

Co-funded by
the European Union

GreenGov

Ačkoli **zavedení taxonomie EU nepředstavuje pro řídicí orgány právní povinnost**, některé její prvky se využívají jako referenční rámec pro finanční nástroje, například zásada „**významně nepoškozovat**“ (DNSH), která je **horizontálním požadavkem v rámci Nástroje pro oživení a odolnost (RRF)** i dalších finančních mechanismů. Uplatňování zásady DNSH se přitom často opírá o kritéria a metodiky vycházející z nařízení o taxonomii.

Toto překrývání přináší jak synergie, tak i určité výzvy. Na jedné straně taxonomie poskytuje **strukturovaný a vědecky podložený rámec** pro hodnocení environmentálních dopadů, který může napomáhat plnění zásady DNSH. Na straně druhé však **sektorové prahové hodnoty a hodnotící kritéria stanovená v taxonomii nejsou vždy přizpůsobeny rozmanitosti projektů na regionální či místní úrovni.**

TAXONOMIE EU: ZAVÁDĚNÍ DO VEŘEJNÝCH POLITIK

Interreg
Europe

Co-funded by
the European Union

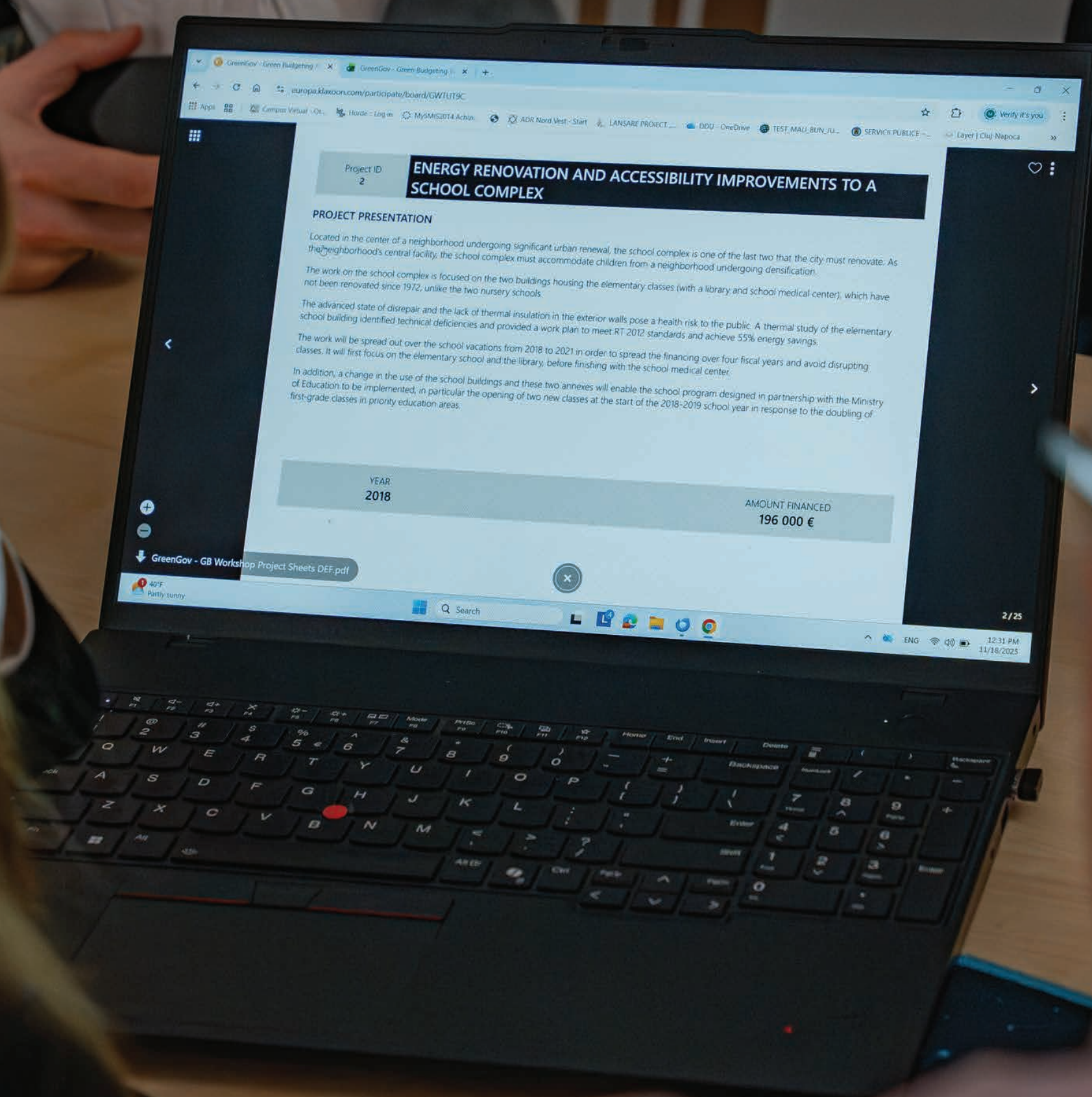
GreenGov

Striktně nastavené limity a kritéria taxonomie **vyvolávají otázky ohledně jejich přiměřenosti, administrativní zátěže a také rizika vyloučení inovativních či přechodných projektů**, které zatím nesplňují stanovené požadavky, ale přesto přispívají k cílům udržitelnosti.

V tomto kontextu se jako vhodný jeví integrovanější přístup, v jehož rámci by **hodnocení DNSH vycházelo z principů taxonomie**, avšak zároveň zůstalo **dostatečně flexibilní**, aby zohledňovalo specifika investic veřejného sektoru i strategie územního rozvoje.

Uplatňování taxonomie EU v rámci veřejných politik je napříč evropskými regiony velmi nerovnoměrné, a to i přes její rostoucí vliv na tvorbu a hodnocení financování v oblasti udržitelnosti. **Zatímco některé regiony již zavedly strukturované metodiky a nástroje pro její monitoring, jiné se stále nacházejí ve fázi zkoumání nebo narážejí na významné implementační překážky.**

Vzhledem k tomu, že taxonomie není pro veřejné politiky právně závazná, neočekává se její striktní uplatňování. Může však sloužit jako **důležité vodítko pro směřování veřejných investic, posilování soudržnosti a transparentnosti hodnotících kritérií financování** a také pro **rozvoj kapacit** napříč správními orgány i příjemci podpory.

TAXONOMIE EU: ROLE VEŘEJNÉ SPRÁVY

Interreg
Europe

Co-funded by
the European Union

GreenGov

Region Île-de-France začal v roce 2021 začleňovat taxonomii EU do svého **rámce pro zelené a udržitelné** dluhopisy s cílem směřovat investice do projektů orientovaných na budoucnost. To se týká zejména **prostředků určených na veřejnou dopravu**, které jsou **plně v souladu s evropskou taxonomií**. Proces sladění probíhal za účasti širokého spektra **zúčastněných stran**, včetně **veřejných institucí, finančních subjektů a výzkumných center**.

Veřejné orgány mohou při zavádění taxonomie plnit především dvě klíčové role: **sladovat investice s jejími principy a poskytovat metodickou i institucionální podporu**.

Sladění veřejných investic s taxonomií EU

- Uplatňování kritérií taxonomie při označování **položek zeleného rozpočtu**.
- Využívání taxonomie jako vodítka při **emisi zelených dluhopisů**.
- Požadování **souladu** s taxonomií u vybraných projektů **financovaných z veřejných prostředků**.
- **Začleňování principů** taxonomie do zadávání veřejných zakázek, zejména prostřednictvím kritérií ve výběrových řízeních v oblasti stavebnictví, energetiky a dopravy.
- Uplatňování **taxonomie ve vykazování veřejného sektoru**, včetně požadavku na státní podniky a veřejné instituce reportovat míru souladu s taxonomií.

TAXONOMIE EU: ROLE VEŘEJNÉ SPRÁVY

Interreg
Europe

Co-funded by
the European Union

GreenGov

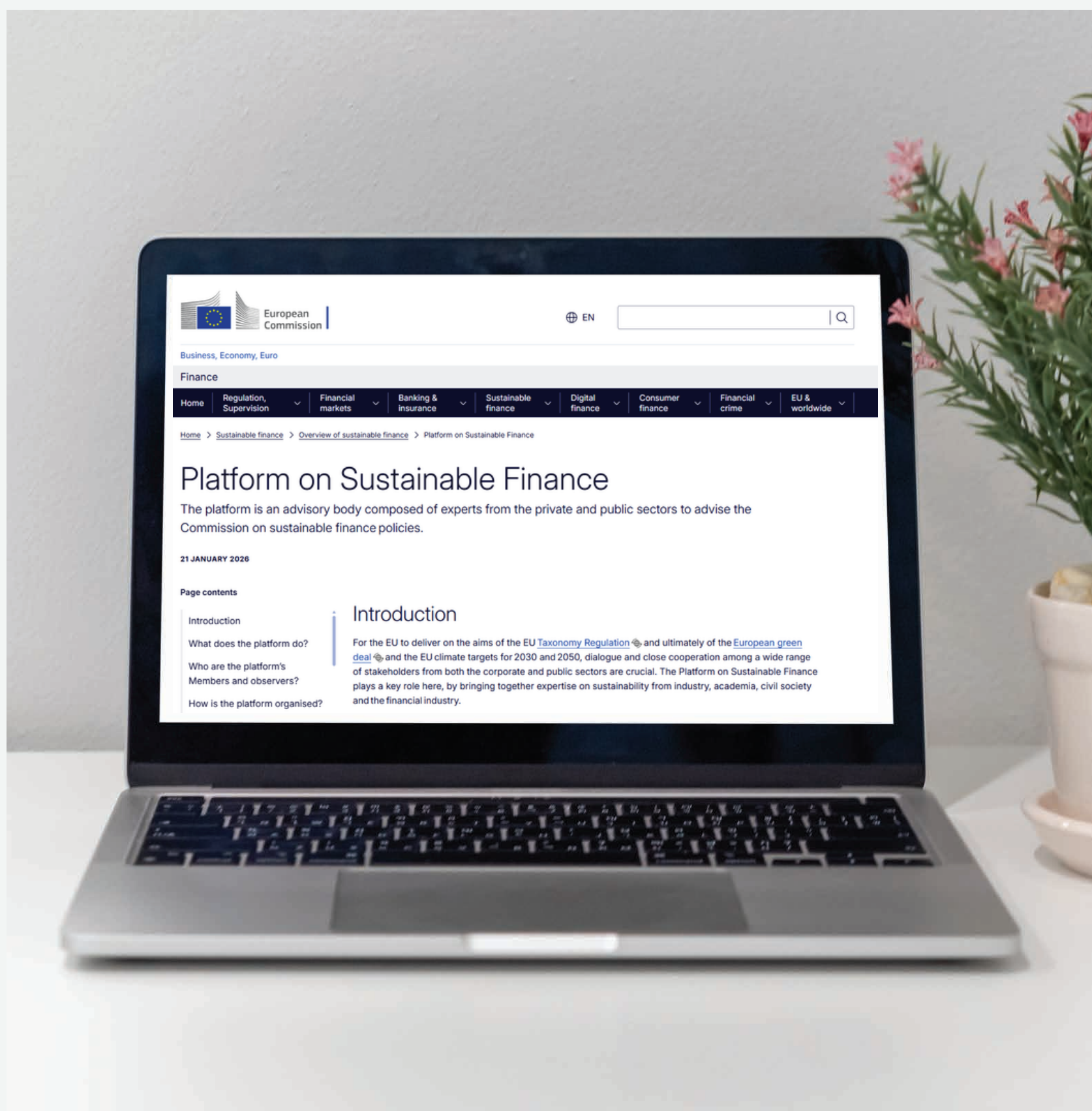

Doporučené kroky:

- Podporovat **rozvoj kapacit** zapojených subjektů, **poskytovat odbornou podporu** a vytvářet prostor pro sdílení zkušeností mezi aktéry.
- Nabízet **vzdělávací programy**, odbornou asistenci a metodické pokyny pro jednotlivá odvětví
- **Podporovat pilotní projekty** pro ověření integrace taxonomie v praxi
- Realizovat tematické **odborné dialogy** zaměřené na zpřesnění technických hodnotících kritérií a identifikaci osvědčených postupů
- Vytvořit **digitální platformy** usnadňující **sběr dat** potřebných pro hodnocení souladu

Platforma **EU pro udržitelné financování** plní zásadní roli při zpřesňování technických hodnotících kritérií, formulování doporučení a usnadňování dialogu mezi regulačními orgány a zúčastněnými stranami. Její **zprávy a metodická doporučení** představují důležitý zdroj pro interpretaci složitých požadavků a jejich přizpůsobení specifickým podmínkám veřejného sektoru.

Kompas taxonomie EU poskytuje strukturovaný nástroj pro orientaci v systému taxonomie, **identifikaci relevantních ekonomických činností a posuzování jejich souladu**. Přestože je primárně určen pro soukromý sektor, může být využíván i veřejnými orgány, například při hodnocení projektů nebo při strategickém plánování.

TAXONOMIE EU: VÝZVY, KTERÝM ČELÍ PARTNEŘI

Interreg
Europe

Co-funded by
the European Union

GreenGov

Zavádění taxonomie EU na úrovni regionálních orgánů odhaluje řadu **strukturálních výzev**. Veřejná správa totiž často působí v oblastech **mimo tržní prostředí**, jako je vzdělávání, sociální péče nebo územní plánování, kde jsou **environmentální dopady spíše nepřímé** a obtížně měřitelné. Požadavek prokázat významný přínos k environmentálním cílům, **zajistit soulad se zásadou DNSH a zároveň dodržet minimální sociální záruky** tak komplikuje začlenění taxonomie do administrativních a politických činností.

Složitost

Absence technických kritérií a vzorových šablon přizpůsobených specifikům **veřejných služeb** zvyšuje celkovou složitost zavádění taxonomie i právní nejistotu. Několik partnerů projektu GreenGov zároveň uvádí **obtíže se získáváním spolehlivých dat, s interpretací technických požadavků** a s mobilizací dostatečných zdrojů potřebných k zajištění souladu s předpisy. **Nedostatečná srozumitelnost** regulace a metodických pokynů byla téměř všemi zapojenými regiony označena za klíčovou překážku.

Kromě toho je **zapojení zainteresovaných stran** napříč regiony nevyrovnané. Zatímco některé regiony dokázaly efektivně zapojit finanční instituce a výzkumné organizace, jiné narážejí na **problémy při zapojování občanské společnosti či soukromého sektoru**, což omezuje společnou tvorbu relevantních ukazatelů a nástrojů. Tato roztržitost dále zdůrazňuje **potřebu sdílených metodik a systematického budování kapacit**, které by veřejným orgánům pomohly přizpůsobit taxonomii jejich specifickým mandátům.

Lidské zdroje

Mnoho veřejných institucí se potýká s **nedostatkem specializovaných lidských kapacit, omezenou interní expertízou** v oblasti udržitelného financování a nedostatečným finančním zázemím pro podporu zavádění taxonomie.

Samotný proces implementace často odhaluje strukturální slabiny v administrativní kapacitě. Udržitelné financování je pro většinu veřejných institucí stále relativně novou oblastí, a jen minimum z nich disponuje specializovanými týmy nebo dostatečnými interními znalostmi pro řízení agendy související s taxonomií. Tento **nedostatek institucionální připravenosti** je dále umocněn **omezenými finančními zdroji**, které ztěžují investice do vzdělávání, datových systémů či externí odborné podpory.

Některé regiony rovněž uvádějí, že absence jasných regulačních pokynů a nástrojů přizpůsobených potřebám veřejného sektoru vede k **roztržitým přístupům a spoléhání se na ad hoc řešení**. V některých případech tuto mezeru dočasně vyplňují externí konzultanti nebo národní instituce, avšak tato řešení neřeší podstatu problému, kterým je dlouhodobé budování kapacit.

TAXONOMIE EU: PROSTOR KE ZLEPŠENÍ

Interreg
Europe

Co-funded by
the European Union

GreenGov

Zlepšení implementace taxonomie EU ve veřejných politikách závisí především na posílení řízení a koordinace, sdílení odborných znalostí a praktických metodikách:

Meziregionální spolupráce

Regiony čelí obdobným výzvám, které lze efektivně řešit prostřednictvím sdílení zkušeností a vzájemné spolupráce.

Propojování odborných znalostí prostřednictvím společných referenčních rámců, sdílených kritérií, harmonizovaných metodik a společných školení pomáhá omezovat duplicitní práci a zároveň podporuje konzistentnější uplatňování taxonomie napříč jednotlivými územími.

Nástroje a budování kapacit

Partneři zdůrazňují význam flexibilních technických nástrojů, jako jsou šablony s otevřeným zdrojovým kódem, odvětvové metodické příručky a zjednodušené formy výkaznictví. Tyto nástroje přispívají ke zvýšení kvality projektů a zároveň snižují administrativní zátěž. Klíčovou roli hraje také vzdělávání, a to nejen pro pracovníky veřejné správy, ale i pro příjemce veřejných finančních prostředků.

Zapojení zainteresovaných stran

Soukromý sektor i akademická sféra mohou významně přispět odbornými znalostmi v oblasti regulace, vědeckým zázemím i praktickým výkladem technických kritérií.

Regiony zároveň vyvíjejí konkrétní nástroje pro implementaci taxonomie do praxe. Projekt GreenGov ukazuje, že nejefektivnější jsou společně vytvářené nástroje, které jsou přizpůsobeny specifickému kontextu a potřebám daných území, a které tak lépe podporují aktéry veřejného sektoru při jejich aplikaci.

Metodické zdokonalení

Uplatnění proporcionálního přístupu může snížit administrativní a regulační bariéry pro menší projekty a místní subjekty. Zavedení zjednodušených nebo stupňovitých postupů spolu s uznáváním stávajících značek a certifikací udržitelnosti jako alternativních ukazatelů souladu může zefektivnit implementaci, aniž by byla narušena její věrohodnost a robustnost.

Vnitřní řízení

Efektivní implementace vyžaduje úzkou spolupráci mezi provozními, finančními a plánovacími útvary, aby se předešlo roztržitému přístupu při zavádění. Zapojení odborných a realizačních složek „zdola nahoru“ umožňuje převádět principy taxonomie do konkrétních projektů v praxi.

Určení specializovaných pracovníků či koordinátorů pro oblast taxonomie může dále posílit kontinuitu, odpovědnost a jednotné začleňování cílů udržitelnosti do přípravy projektů i rozpočtového procesu.

TAXONOMIE EU: ZÁVĚR

Interreg
Europe

Co-funded by
the European Union

GreenGov

Zavádění taxonomie EU do veřejných politik se stále nachází v počáteční fázi a regionální orgány při něm čelí celé řadě technických, organizačních i strategických výzev. Navzdory těmto překážkám projekt GreenGov ukazuje, že pokrok je možný díky mezuregionální spolupráci, pragmatickým metodikám a posílenému řízení.

Další rozvoj bude vyžadovat především společný jazyk, harmonizované nástroje a lépe nastavené podpůrné mechanismy. **Stanovení společných kritérií, sdílení odborných znalostí a tvorba nástrojů přizpůsobených potřebám veřejného sektoru** budou klíčové pro to, aby se **taxonomie EU stala** nejen nástrojem pro plnění požadavků, ale také **strategickým nástrojem pro udržitelnou transformaci území.**

VÍCE INFORMACÍ O PROJEKTU: INTERREG-EU GREENGOV

Interreg
Europe

Co-funded by
the European Union

GreenGov

Région
Île-de-France
POUR GAGNER ensemble

a. . .
. . m. área
. l. metropolitana
de lisboa

BRUXELLES ÉCONOMIE ET EMPLOI
SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES

J/NA
G South Moravian Agency
for Public Innovations

АГЕНЦІЯ
РЕГІОНАЛЬНОГО
РОЗВИТКУ
КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

